

DECIZIE

02 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecător
Judecătorii

Tatiana Vieru
Valentina Clevadi
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic
Oleg Sternioală

examinând recursurile declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor și a avocatului Avram Mihail în interesele lui Sandu Victor,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Sandu Victor împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor privind încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de asistență juridică cu obligarea Procuraturii Generale de a cere scuze,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, prin care au fost respinse apelurile declarate de Procuratura Generală, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor, admis apelul declarat de către avocatul Avram Mihail în interesele lui Sandu Victor cu modificarea hotărârii primei instanțe,

A C O N S T A T A T:

La 13 noiembrie 2015, Sandu Victor a depus cerere chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat în urma acțiunilor ilicite de către organul de urmărire penală, a cheltuielilor de asistență juridică și obligarea Procuraturii Generale de a-i cere scuze, în temeiul Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

În motivarea acțiunii Sandu Victor a indicat că la 25 septembrie 2006 Ciorbu Sergiu, domiciliat la acel moment în mun. Chișinău, sectorul Ciocana, bd. Mircea cel Bătrîn nr. 15, ap. 9 s-a adresat cu o plîngere către Comisariatul de Poliție sectorul Rîșcani, mun. Chișinău, prin care a solicitat atragerea la răspundere penală a șefului clinicii veterinare amplasate pe str. Muncești nr.79 din sectorul Botanica, mun. Chișinău, precum

că extorca de la solicitant suma de 1000 lei, pentru organizarea vaccinării câinelui său de rasă „cahterier” și cu îndeplinirea notei respective în pașaportul animalului.

Ulterior, s-a constatat, că Ciorbu Sergiu niciodată nu a deținut câine de companie și nu a avut necesitatea de a se adresa la medicul veterinar referitor la vaccinarea patrupedului, dar totul a fost înscenat de către colaboratorii organelor de poliție. În acest scop au fost emise: decizia de marcarea și examinarea bancnotelor cu întocmirea procesului-verbal privind marcarea și examinarea bancnotelor, decizia privind controlul transmiterii banilor extorcați și ordonanța de dispunere a cercetării la fața locului în biroul de serviciu.

Tot în aceeași zi, unul din conducătorii Inspectoratului de poliție, a poruncit examinarea plîngerii supra enunțate, inspectorului de poliție V. Vîrlan.

Invocă că potrivit ștampilei Inspectoratului de poliție, plîngerea respectivă a fost înregistrată în Registrul de evidență a infracțiunilor, a cauzelor penale, a persoanelor care au săvîrșit infracțiuni și a materialelor cu privire la infracțiuni peste patru zile – 29 septembrie 2006.

Motivul înregistrării cu întârziere a plîngerii nu a fost posibil de elucidat în procesul de examinare a cauzei penale în instanța de judecată.

În prima jumătate a zilei de 25 septembrie 2006 reprezentanții organului de poliție, au depistat banii marcați în sumă de 400 lei, iar dînsul a fost încarcerat în izolatorul de deținere provizorie a Inspectoratului General de Poliție a mun. Chișinău, în temeiul procesului-verbal de reținere.

Tot la 25 septembrie 2006 organul de constatare a Inspectoratului de Poliție sectorul Rîșcani mun. Chișinău, în baza materialelor acumulate în incinta clinicii veterinare a serviciului veterinar de stat a sectorului Botanica mun. Chișinău, a pornit urmărirea penală în temeiul art. 324 alin. (2) lit. c) din Codul penal, care prevede răspunderea penală pentru coruperea pasivă cu extorcarea de bunuri.

Rezoluția de pornire a urmării penale în cauza penală nr. 2006021215 a fost confirmată de procurorul sectorului Rîșcani A. Cardaniuc, la ora 16 și 40 min, cu mențiunea „că urmărirea penală se pornește pe plîngerea cet. Ciorbu S.N. pe faptele extorcării a sumei de 1000 lei de către medicul - șef al serviciului sanitar-veterinar sec. Botanica cet. Sandu Victor Grigore pentru eliberarea permisului de părăsire a animalelor din Republica Moldova”.

Susține reclamantul că urmărirea penală în cauza respectivă a fost pornită după reținerea sa, încălcînd prevederile art. 165 și 167 alin. (3) CPP.

Prin această acțiune de urmărirea penală s-a demonstrat faptul, că Procuratura sectorul Rîșcani nu a avut încrederea respectivă în capacitatea organului de urmărirea penală din cadrul CCCEC, specializat în combaterea corupției, de a efectua în mod obiectiv, complet și sub toate aspectele urmărirea penală în cauza penală indicată și a dispus în mod abuziv efectuarea urmării penale unui alt organ neîmputernicit de lege și nespecializat, dar interesat în condamnarea sa.

Mai menționează că la 26 septembrie 2006 judecătorul de instrucție din Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău, A. Bordian, contrar prevederilor art. 255 și art. 279 CPP, a

legalizat ordonanța de dispunere a cercetării la fața locului în biroul de serviciu, emisă ilegal la 25 septembrie 2006 de organul de poliție pînă la pornirea urmăririi penale.

Ulterior, la 27 septembrie 2006, prin ordonanța procurorului sectorul Rîșcani, el a fost eliberat.

Prin ordonanța Procuraturii sect. Rîșcani, mun. Chișinău din 29 septembrie 2006 a fost aplicată măsura preventivă - obligațiunea de a nu părăsi localitatea.

La 29 noiembrie 2006 Procuratura sect. Rîșcani, neavînd competența legală, l-a pus sub învinuire în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) din Cod penal și în aceeași zi dosarul a fost transmis în Judecătoria Rîșcani mun. Chișinău. Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 08 decembrie 2006 a fost declinată competența Judecătoriei Botanica mun. Chișinău privind judecarea cauzei penale în învinuirea sa de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) din Codul penal.

La 27 martie 2007, în procesul de examinare a cauzei penale în Judecătoria Botanica, apărarea a înaintat instanței o cerere prin care a solicitat, ca în temeiul art. 251 alin. (2) și alin. (3) CPP să fie recunoscută nulitatea tuturor actelor procedurale din cauza penală din motivul, că probele au fost administrate contrar prevederilor legislației procesual penale, cu încălcarea competenței teritoriale și a prevederilor art. 257, art. 266 și art. 269 din CPP. Cererea respectivă a fost respinsă odată cu pronunțarea sentinței de condamnare, în pofida faptului, că cercetările judecătorești erau deja finisate.

Prin sentința Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 17 aprilie 2007, el a fost recunoscut culpabil în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 234 alin. (2) lit. c) Cod penal, numind-ui o pedeapsă sub formă de amendă în mărimea de 3000 (trei mii) unități convenționale sau 60 000 lei cu privarea de dreptul de a exercita activitatea de medic veterinar pe un termen de 2 ani. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2007 a fost menținută sentința Judecătoriei Botanica din 17 aprilie 2007.

Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2007 a fost menținută sentința Judecătoriei Botanica din 17 aprilie 2007.

Potrivit procesului-verbal de ridicare a mijloacelor bănești din 25 iulie 2007, a fost achitată executorului judecătoresc al sectorului Rîșcani, mun. Chișinău, Gorobeț Ruslan, suma de 60 000 lei în calitate de amendă.

Ulterior, în baza Ordinului nr. 163 s/p din 17 septembrie 2007 „cu privire la încetarea contractului de muncă”, semnat de către Medicul veterinar șef al mun. Chișinău, R. Mudreac, el a fost concediat din funcția de medic veterinar al Serviciului Veterinar de Stat mun. Chișinău, în temeiul art. 82 lit. e) Codul Muncii și a sentinței Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 17 aprilie 2007.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 24 octombrie 2007, au fost considerate inadmisibile și ca fiind vădit neîntemeiate, recursurile ordinare declarate de către Sandu Victor și a avocatului său.

Susține reclamantul că pornirea urmăririi penale în privința sa, reținerea în izolatorul de detenție provizorie a CGP (actualmente Direcția de Poliție) a mun. Chișinău și condamnarea lui, au influențat extrem de negativ asupra sănătății fizice și psihice a lui și a rudelor lui apropiate.

La 11 februarie 2014 Curtea Europeană a Dreptului Omului a admis cererea adresată de către el cu adoptarea Hotărârii în cauza Sandu contra Republicii Moldova (Cererea nr. 16463/08), definitivă la 11 mai 2014, și publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 178-184 (4817-4823) la 11 iulie 2014.

În concluzie, Curtea a considerat că instanțele judecătorești naționale au omis să aprecieze corespunzător dacă acțiunile persoanei care a acționat din partea poliției, au avut efectul de a-l provoca pe reclamant la săvârșirea infracțiunii pentru ce a fost ulterior condamnat sau dacă au existat careva indici că infracțiunea ar fi fost comisă fără această provocare. Deși în prezenta cauză instanțele judecătorești naționale au avut temeii să bănuiască că a avut loc o provocare, acestea nu au apreciat elementele de fapt și de drept relevante care ar fi putut să le ajute să distingă provocarea de la o formă legală a unei activități de investigații (a se vedea, de exemplu, Khudobin c. Rusiei, nr. 59696/00, paragraf 137, CEDO 2006-XI1 (extras)). Având în vedere cele menționate supra și utilizarea probelor administrate prin implicarea activă a lui Ciorbu Sergiu sub conducerea poliției pentru a justifica condamnarea reclamantului au privat pe acesta din urmă de un proces echitabil astfel cum prevede articolul 6 din Convenție.

Prin urmare, la 11 mai 2015, a fost depusă către Curtea Supremă de Justiție cerere de revizuire a cauzei penale în urmă pronunțării hotărârii de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în ordinea art. 464/1 din CPP, care prin decizia din 18 iunie 2015 a fost admisă cererea de revizuire declarată de către condamnatul Sandu Victor și avocatul Avram Mihail în numele acestuia, s-a desființat decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 24 octombrie 2007, decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 31 mai 2007 și sentința Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 17 aprilie 2007 și s-a dispus achitarea lui Sandu Victor de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 324 alin. (2) lit. c) din Codul penal, din motiv că fapta nu a fost săvârșită de el.

Consideră că toate acțiunile organelor de urmărire penală au fost ilegale.

Solicită Sandu Victor încasarea din contul Ministerului Justiției suma de 60000 lei cu titlul de amendă penală achitată conform sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 17 aprilie 2007, cu aplicarea coeficientului (ratei) inflației la data executării hotărârii judecătorești; suma de 28 480 lei 30 bani cu titlu de salariu pentru 2 ani de zile în care a fost impus să lipsească de la serviciu în temeiul sentinței Judecătorie Botanica, mun. Chișinău din 17 aprilie 2007, cu aplicarea coeficientului (ratei) inflației la data executării hotărârii judecătorești; suma de 7500 lei cu titlul de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică la etapa de examinare a cauzei penale în Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, Curtea de Apel Chișinău și Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova, cu aplicarea coeficientului (ratei) inflației la data executării hotărârii judecătorești; suma de 2781 lei pentru cheltuielile de judecată la etapa de examinare a cererii sale la Curtea Europeană a Dreptului Omului de la Strasburg; suma de 30 000 euro cu titlu de prejudiciu moral; a cheltuielilor de asistență juridică ce v-or fi suportate în prezentul proces și cu obligarea Procuraturii Generale de a aduce scuze publice lui, pentru acțiunile ilicite săvârșite.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 martie 2016, acțiunea a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în folosul lui Sandu Victor prejudiciul material amenda penală achitată conform sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 17 aprilie 2007 în sumă de 60 000 lei, prejudiciul moral cauzat în urma acțiunilor ilicite de către organul de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești conform Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 în sumă de 30 000 lei și cheltuieli de asistență juridică în sumă de 10 306 lei.

S-a obligat Procurorul care a exercitat urmărirea penală sau Procurorul ierarhic superior de a aduce scuze oficiale în numele statului față de Sandu Victor conform procedurii stabilite de art. 12 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998.

În rest cerințele lui Sandu Victor au fost respinse, ca neîntemeiate.

Cerința intervenientului accesoriu Ministerului Finanțelor cu privire la încetarea procesului inițiat la acțiunea depusă de către Sandu Victor, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 220-221, 227-237, vol. I).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor și a Procuraturii Generale.

A fost admis apelul declarat de către Sandu Victor.

S-a modificat hotărârea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 martie 2016, după cum urmează: S-a majorat suma prejudiciului moral cauzat în urma acțiunilor ilicite de către organul de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în folosul lui Sandu Victor de la suma de 30 000 lei pînă la suma de 100 000 lei. În rest hotărârea primei instanțe a fost menținută (f.d. 74-90, vol. II).

La 14 iulie 2016, Curtea de Apel a expediat în adresa părților, copia deciziei emise (f.d. 91, vol. II).

La 05 august 2016, Procuratura Generală a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea parțială a acesteia și a hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi decizii prin care să fie încadrat prejudiciul moral în limitele rezonabile.

La 15 septembrie 2016, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016 și a hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 martie 2016, solicitînd casarea acestora cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

La 20 septembrie 2016, Sandu Victor prin intermediul avocatului său Avram Mihail a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016 și a hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 martie 2016, solicitînd modificarea acestora, și anume să fie admise cerințele privind încasarea salariului în sumă de 28 480,30 lei cu aplicarea coeficientului inflației la data executării hotărîrii judecătorești și a sumei de 60000 lei cu titlu de amendă cu aplicarea coeficientului inflației la data executării hotărîrii judecătorești.

Iar, la 24 septembrie 2016, Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016 și a hotărîrii Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 martie 2016, solicitînd casarea acestora cu emiterea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Prin prisma dispoziției citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate la 05 august 2016, 15 septembrie 2016, 20 septembrie 2016 și la 24 septembrie 2016 sunt depuse în termen, or, la materialele pricinii nu sunt date când a fost recepționată de către recurenți copia actului judecătoresc contestat.

În motivarea recursului Procuratura Generală a invocat că instanța de apel eronat a dat apreciere cuantumului prejudiciului moral ce a fost dispus spre încasare, în coraport cu circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul precum și statutul social al persoanei vătămate.

Ministerul Justiției în motivarea recursului a menționat că instanța de apel la primirea soluției judecătorești a aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Mai menționează Ministerul Justiției că instanța de apel eronat a aplicat prevederile art. 94 CPC și anume încasarea sumei de 10 306 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, or, acțiunea lui Sandu Victor a fost admisă parțial, respectiv parțial urmau a fi încasate și cheltuielile de judecată.

Recurentul Sandu Victor în motivarea cererii de recurs a menționat că instanțele de judecată eronat a dat apreciere normelor de drept material în ce privește încasarea salariului pentru funcția de medic-șef al Clinicii veterinare din sect. Botanica mun. Chișinău și cu aplicarea coeficientului inflației la data executării hotărârii judecătorești pentru cerința dată și pentru amenda ce a fost achitată în temeiul sentinței.

În motivarea recursului depus de către Ministerul Finanțelor a fost invocat că Sandu Victor și-a epuizat dreptul de a solicita la nivel național încasarea cărui-va prejudiciu, dat fiind faptul că ultimul față de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului nu a înaintat vreo pretenție cu privire la satisfacția echitabilă.

Totodată susține Ministerul Finanțelor că nu este temei legal în vederea încasării din contul statului a sumei de 60 000 lei cu titlu de amendă penală, deoarece suma dată nu a parvenit la contul bancar al Ministerului Finanțelor - Trezoreria de Stat nr. 33114001. Or, conform scrisorii Direcției Generale Trezoreria de Stat din cadrul Ministerului în perioada din 01 ianuarie 2007 – 25 aprilie 2016, nu au fost încasate care-va mijloace bănești de la executorul judecătoresc Ruslan Gorobeț cu titlu de amendă penală achitată de către Sandu Victor.

Mai invocă că instanțele ierarhic inferioare au dat dovadă de o examinare superficială incompletă și neîntemeiat au dispus spre a fi încasate suma de 100 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 10 306 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

La 22 august, 20, 23, și 27 septembrie 2016, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimațiilor cererile de recurs, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței.

La 18 și 21 octombrie 2016, Sandu Victor a depus referință la cererea de recurs depusă de către Ministerul Justiției și a Ministerului Finanțelor, prin care a solicitat respingerea lor ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 441 Codul de procedură civilă în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în Curtea de Apel din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, prima instanță fiind investită cu judecarea prezentei pricini, a ajuns la concluzia că acțiunea urmează a fi admisă parțial. A fost încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în folosul lui Sandu Victor prejudiciul material amenda penală achitată conform sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 17 aprilie 2007 în sumă de 60 000 lei, prejudiciul moral cauzat în urma acțiunilor ilicite de către organul de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești conform Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 în sumă de 30 000 lei și cheltuieli de asistență juridică în sumă de 10 306 lei. A fost obligat Procurorul care a exercitat urmărirea penală sau Procurorul ierarhic superior de a aduce scuze oficiale în numele statului față de Sandu Victor conform procedurii stabilite de art. 12 al Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998. În rest cerințele lui Sandu Victor au fost respinse, ca fiind neîntemeiate.

Cerința intervenientului accesoriu Ministerului Finanțelor cu privire la încetarea procesului inițiat la acțiunea depusă de către Sandu Victor, a fost respinsă ca neîntemeiată (f.d. 220-221, 227-237, vol. I).

Instanța de apel prin decizia din 29 iunie 2016, a respins apelurile declarate de către Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor și a Procuraturii Generale și a admis apelul declarat de către Sandu Victor.

A fost modificată hotărîrea Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 21 martie 2016, după cum urmează: S-a majorat suma prejudiciului moral cauzat în urma acțiunilor ilicite de către organul de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în folosul lui Sandu Victor de la suma de 30 000 lei pînă la suma de 100 000 lei. În rest hotărîrea primei instanțe a fost menținută (f.d. 74-90, vol. II).

Instanțele ierarhic inferioare au concluzionat asupra netemeinicii cerinței privind încasarea în beneficiul lui Sandu Victor din contul bugetului de stat a salariului pentru funcția de medic – șef al Clinicii veterinare din sect. Botanica mun. Chișinău, cu aplicarea coeficientului inflației la data executorii hotărârii judecătorești, din motiv că cerința dată urmează a fi înaintată direct către angajator cu o cerere prealabilă conform procedurii stabilite în Codul Muncii, iar în cazul nesoluționării cerinței date, este în drept să se adreseze în instanța de judecată în ordinea generală.

Judecând pricina în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție a constatat că instanța de apel neîntemeiat a menținut concluzia primei instanțe privind respingerea încasării în beneficiul lui Sandu Victor din contul bugetului de stat a salariului pentru funcția de medic – șef al Clinicii veterinare din sect. Botanica mun. Chișinău, cu aplicarea coeficientului inflației la data executorii hotărârii judecătorești. Totodată instanța de apel eronat a dispus spre a fi încasată suma de 60 000 lei cu titlu de amendă penală și suma de 10 306 lei cu titlu de asistenta juridică, din următoarele.

În conformitate cu art. 239 CPC, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) CPC la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.

În conformitate cu art. 241 alin. (5) CPC, în motivare se indică circumstanțele pricinii constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitor la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Hotărârea trebuie să fie certă, completă, corectă, clară, consecutivă, convingătoare și concretă. Circumstanțele și probele constatate în cauză urmează să fie expuse într-o strictă consecutivitate logică. De asemenea concluziile instanței expuse în partea motivată a hotărârii trebuie să coincidă cu circumstanțele pricinii, constatate pe parcursul dezbaterilor judiciare, în caz contrar hotărârea fiind lovită de nulitate.

Din materialele pricinii rezultă că Sandu Victor pînă la începerea urmării penale de către organele de drept, a activat în funcția de medic – șef al Clinicii veterinare din sect. Botanica, mun. Chișinău (f.d. 54, vol. I).

Tot din materialele pricinii reiese că la 06 septembrie 2007, Departamentul de Executare a Deciziilor Judiciare sect. Rîșcani mun. Chișinău e expediat prescripția cu nr. 21-1377/07 prin care a informat Clinica Veterinară mun. Chișinău, despre sentința Judecătoriei Botanica adoptată la 17 aprilie 2017, prin care lui Sandu Victor i-a fost privat dreptul de a exercita activitatea de medic veterinar pe un termen de doi ani (f.d. 55, vol. I).

Totodată, Departamentul de Executare a Deciziilor Judiciare sect. Rîșcani mun. Chișinău, a solicitat Clinicii Vetrinare, ca în termen de trei zile din momentul recepționării prezentei prescripții, să-l elibereze pe Sandu Victor de la funcția ce o deține.

Astfel, prin ordinul nr. 163 s/p din 17 septembrie 2007, a fost încetat contractul individual de muncă încheiat la 02 iunie 2006 cu Sandu Victor, angajat în funcție de medic veterinar al Serviciului de Stat mun. Chișinău, conform art. 82 lit. e) Codul Muncii (f.d. 56, vol. I).

Temeiul ordinului a fost indicat: prescripția Departamentului de Executare a Deciziilor Judiciare sect. Rîșcani mun. Chișinău din 06 septembrie 2007 și sentința Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 17 aprilie 2007.

Prin urmare, Serviciul Veterinar de Stat mun. Chișinău nu l-a eliberat pe Sandu Victor din funcția de medic veterinar, din propria inițiativă sau a altui temei și astfel nu îi poate fi imputată obligațiunea de a achita lui Sandu Victor salariul solicitat prin prezenta acțiune.

Or, conform art. 82 lit. e) Codul muncii, contractul individual de muncă încetează în circumstanțe ce nu depind de voința părților în caz de aplicare a pedepsei penale salariatului, prin hotărîre a instanței de judecată, care exclude posibilitatea de a continua munca la unitate – de la data rămînerii definitive a hotărîrii judecătorești.

Totodată este de menționat că potrivit art. 3 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în conformitate cu prevederile prezentei legi, în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest contravențional, reținerii contravenționale ilegale sau aplicării ilegale a amenzii contravenționale de către instanța de judecată; efectuării măsurilor speciale de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a altor documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare.

Prejudiciul cauzat se repară integral, indiferent de culpa persoanelor cu funcție de răspundere din organele de urmărire penală, din procuratură și din instanțele judecătorești.

Conform art. 7 aceeași lege, este stipulat că în cazurile menționate la art.3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie:

a) salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite;

b) pensia sau indemnizația a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal și ținerii sub arest;

c) averea (inclusiv depunerile bănești și dobînzile aferente, obligațiile împrumuturilor de stat și cîștigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanța judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum și averea sechestrată;

- d) amenzile percepute ca urmare a executării sentinței judiciare și cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite;
- e) sumele plătite de ea pentru asistența juridică;
- f) cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea față de aceasta a unor acțiuni ilicite (a maltratării);
- g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

Iar, potrivit art. 8 alin. (1) tot din aceeași lege, cuantumul sumelor de compensare a prejudiciului, prevăzute la art.7 lit. a), se calculează pornindu-se de la câștigul mediu lunar al persoanei fizice la momentul cauzării prejudiciului, cu aplicarea coeficientului de inflație.

Astfel, modul de calculare a salariului mediu se reglementează prin Hotărârea Guvernului privind aprobarea modului de calculare a salariului mediu nr. 426 din 26 aprilie 2004.

Potrivit pct. 5 din Hotărârea Guvernului menționată, la determinarea salariului mediu, se iau în calcul 3 (trei) luni calendaristice de lucru premergătoare evenimentului de care depinde plata respectivă (de la data de 1 pînă la data de 1).

Așadar instanța de apel eronat a dat apreciere că Sandu Victor urmează să se adreseze către angajator privind încasarea salariului pentru perioada, în care a fost privat dreptul lui de a exercita activitatea de medic veterinar, conform sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 17 aprilie 2007.

Or, instanța de judecată urma să calculeze și să aplice prin prisma normelor de drept supra enunțate salariul solicitat în coraport cu pretenția înaintată.

Curtea de Apel nu a examinat și nu a cercetat argumentul invocat de către Ministerul Finanțelor precum că suma de 60000 lei (cu titlu de amendă penală, conform sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 17 aprilie 2007), a fost ridicată de către executorul judecătoresc Ruslan Gorobeț în temeiul procesului-verbal din 25 iulie 2007, dar nu a fost transferată la contul bancar al Ministerului Finanțelor – Trezoreria de Stat nr. 33114001.

Prin urmare în cazul dacă suma de 60 000 lei cu titlu de amendă penală nu a fost transferată de către executorul judecătoresc Ruslan Gorobeț la contul bancar al Ministerului Finanțelor – Trezoreria de Stat nr. 33114001, nu este clar temeiul legal prin care s-a dispus încasarea sumei date din contul bugetului de stat.

Totodată instanțele ierarhic inferioare corect au concluzionat că la amenda ce a fost ridicată de către executorul judecătoresc Ruslan Gorobeț în temeiul procesului-verbal din 25 iulie 2007 în baza sentinței Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 17 aprilie 2007 și la sumele ce constituie cheltuieli de judecată solicitate spre a fi încasate prin prezenta acțiune, nu este aplicabil coeficientul de inflație prin prisma art. 8 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Conform art. 94 alin. (1)CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile

de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Conform art. 96 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut cîștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut cîștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat. În cazul în care partea care a cîștigat procesul a beneficiat de asistență juridică calificată garantată de stat, plata cheltuielilor de acordare a asistenței juridice calificate revine părții care a pierdut procesul. Sumele respective se încasează în conformitate cu Legea nr.198-XVI din 26 iulie 2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat.

Completul de judecată reține că prin acțiunea înaintată Sandu Victor solicită a fi încasată suma de 7 500 lei cu titlul de cheltuieli de judecată pentru asistența juridică la etapa de examinare a cauzei penale în Judecătoria Botanica, mun. Chișinău, Curtea de Apel Chișinău și Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova, cu aplicarea coeficientului (ratei) inflației la data executării hotărîrii judecătorești și suma de 2781 lei pentru cheltuielile de judecată la etapa de examinare a cererii sale la Curtea Europeană a Dreptului Omului de la Strasburg.

Pe cînd prima instanță a dispus încasarea sumei de 10 306 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, iar la materialele pricinii cert reiese că prin ordinul de încasare a numerarului nr. 5 din 02 februarie 2007 a fost achitată suma de 7500 lei pentru asistența juridică conform contractului nr. 001-Z din 01 februarie 2007 (f.d. 60), iar restul bonurilor au fost suportate pentru alte servicii (servicii poștale și de traducere) (f.d. 61-73, vol. I).

În astfel de circumstanțe nu este clar care cerință a fost admisă și care cerință înaintată a fost respinsă.

Instanța de recurs mai menționează că la rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să revadă mărimea prejudiciului moral prin coraport cu sumele acordate de Curtea Europeană în cauze ce vizează violări similare ale Convenției și care sunt îndreptate împotriva Republicii Moldova.

Conform unei jurisprudențe constante degajate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătorești a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătorești de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum și, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărîrea din 21 ianuarie 1999).

Din considerentele menționate și avînd în vedere faptul că s-a constatat erori judiciare, care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de a casa integral decizia instanței de apel și de a restitui prezenta pricină civilă la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, să verifice circumstanțele pricinii, probele administrate și reexaminînd pricina să emită o

hotărâre legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil, cu respectarea principiilor contractualității și egalității armelor în proces.

În conformitate cu 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Se admit recursurile declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Justiției, Ministerul Finanțelor și a avocatului Avram Mihail în interesele lui Sandu Victor.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Sandu Victor împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Procuratura Generală și Ministerul Finanțelor privind încasarea prejudiciului material și moral și a cheltuielilor de asistență juridică cu obligarea Procuraturii Generale de a cere scuze, cu restituirea pricinii spre rejudecare către Curtea de Apel Chișinău în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Tatiana Vieru

Judecătorii

Valentina Clevadî

Mariana Pitic

Tamara Chișca-Doneva

Oleg Sternioală